

26.3.2023

Avoimen hallinnon työryhmän 3. kokous

Linjoilla olivat:

Annina Heini, Kynnys ry

Maija Hyle, Diakonissalaitos

Eevamaija Paljakka, MLL

Matti Tervaniemi, Keski-Suomen yhteisöjentuki KYT

Leea-Laura Leskelä, Selkokeskus (osa Kehitysvammaliittoa)

Tommi Karttaavi, Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, digijohtaja

Venla Mäntysalo, OM, Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto

Markku Mölläri, VM, KAO

Aulikki Pakanen, PLM

Olli-Pekka Rissanen, VM, JulkiCT

Paikalla olivat:

Juha Sarkio, VM, VKO, osastopäällikkö (puheenjohtaja)

Suvi Hiltunen, VALLI ry

Minna-Maija Väänänen, Ruokavirasto

Ira Alanko, VM Avoin hallinto

Pauliina Pussinen, VM Avoin hallinto

1. Kokouksen avaus – Tervetuloa

Puheenjohtaja avasi hybridinä pidetyn kokouksen klo 09:30 ja pyysi niitä jäseniä esittäytymään, jotka eivät olleet aiemmissa kokouksissa.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. Sitoumus 1. Dialogit ja kohtaamiset

Ira esitteli kansallisten dialogien, demokraattisten kohtaamisten ja selkeän sekä selkokielen asemaa edistävien toimenpiteiden ajankohtaista tilannetta.

Dialogien osalta keskusteltiin julkisen hallinnon roolista nostaa yhteenvetojen johtopäätöksiä yleiseen keskusteluun, koska se lisää niiden merkittävyyttä. Diakonissalaitos on hyödyntänyt dialogeja keinona kehittää tulevaisuusajattelua, ja he ovat saaneet siitä positiivista palautetta osallistujilta.

Keskusteltiin kielen roolista luottamuksen ja yhteisöllisyyden rakentajana ja millä keinoin eri tahot edistävät ymmärrettävyyttä. Kielen selkeyden merkitys hybridikohtaamisissa todettiin merkittäväksi. Kotimaisten kielten keskus tekee yhteistyötä Kelan kanssa, jotta kielen rooli luottamuksen rakentajana palvelutilanteissa selkiytyisi. Kotus koordinoi myös virkakieliryhmää, jossa on myös Avoimen hallinnon

tiimin edustajina Ira ja Pauliina. Selkokeskus on luonut selkotunnus-lisenssin, joka on maksuttomasti saatavilla kaikille. Lisäksi Selkokeskus on luomassa kriteerit selkokieliassiantuntijan tehtävälle.

4. Sitoumus 2. Tieto ja yhteistyö

Olli-Pekka kertoi OECD:n uudesta mis- ja disinformaatioreportista *Facts not Fakes*. Ira kertoi avoimen datan, ostolaskudatan ja tekoälyn etiikan toimenpiteiden ajankohtaisen tilanteen. Pauliina esitteli kansalaisjärjestöakatemian konseptin ja kertoi kansalaisyhteiskunta eOppiva-koulutuksesta.

Väärän tiedon tahallinen ja tahaton levittäminen herätti paljon keskustelua ja raportti sai kiitosta. Hallinnon viestien tulisi olla ymmärrettäviä ja kaikkien taitoja tunnistaa väärää tietoa tulisi vahvistaa. OECD julkaisee menettelyohjeita vielä tämän vuoden aikana ja niitä voidaan hyödyntää luomaan Suomeen strategia ja rakenteet väärän tiedon torjumiseen. Kaikki tahot tarvitsevat tukea väärän tiedon torjumiseen esimerkiksi pienillä kunnilla, yrityksillä ja järjestöillä ei välttämättä ole resursseja panostaa väärän tiedon torjumiseen.

Tunnistettiin kytkös digituen ja medialukutaidon välillä, koska huonot digitaidot lisäävät haavoittuvuutta. Suomessa on käynnissä työtä tähän liittyen muun muassa Lapin yliopisto edistää eläkeikäisten medialukutaitoa. Tunnistettiin samalla, että digitaidolla on kytkös kokeeko sähköiset palvelut mielekkäiksi.

Keskustelussa tunnistettiin avoimen datan ja ostolaskudatan avaamisen toimenpiteiden yhtymäkohtia ja näitä olisi hyvä tarkastella myös jatkossa. Ostolaskudatan avaaminen ei vain lisää rahankäytön läpinäkyvyyttä, mutta tukee myös hankintojen suunnittelua ja tarjouksien tekemistä.

Tekoälyn etiikkaan liittyvä Avoimen hallinnon työtä käynnistellään kevään aikana. Tekoälyn etiikka on aiheena esillä myös YK:n tulevaisuuskokouksessa.

5. Sitoumus 3. Toimijoiden tuki

Ira esitteli uudistetun nettisivun ilmettä ja rakennetta mukaan lukien uutta hyvien käytäntöjen keräämistä varten luotua alasivua. Pauliina esitteli Avoin demokratia -verkoston toimintaa.

Molemmat kokonaisuudet saivat positiivista palautetta ja vinkkejä miten jatkokehittää.

6. Muut mahdolliset asiat

Työryhmän jäsenet mainitsivat muutaman tilaisuuden, jotka voisivat olla kiinnostavia: Finnish Internet Forum ja Kansalaistoiminta.NYT -seminaari. SuomiAreenassa on tänä vuonna avoimeen hallintoon liittyviä sisältöjä esimerkiksi Ruokaviraston ohjelmassa. Lisäksi korruptionvastaisen strategian toimeenpanon loppuraportti julkaistaan pian.

Keskusteltiin Gentin julistuksesta ja sen merkityksestä hyvän hallinnon edistämiseksi Euroopassa. Suomi on allekirjoittanut sitoumuksen.

7. Seuraavat kokoukset

Seuraavat kokoukset:

- 12.6. klo 9.30-11.30
- 11.9. klo 9.30-11.30
- 11.12. klo 9.30-11.30

Kokous päätettiin klo 11:28.